

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ในบรรดานกกระทาพันธุ์ต่างๆในประเทศไทย นกกระทาญี่ปุ่นเป็นเพียงนกกระทาพันธุ์เดียวที่เลี้ยงเป็นการค้า เพราะนกชนิดนี้เติบโตอย่างรวดเร็ว มีไข่ดกและวางไข่เร็ว มีความอดทน นอกจากนี้ยังมีชีพจักรสั้นทำให้ไม่มีปัญหายุ่งยากในการเลี้ยงดู เนื่องจากไข่และเนื้อนกกระทาเป็นอาหารชั้นดี เป็นที่นิยมสำหรับผู้บริโภคเพราะมีคุณค่าทางอาหารสูง นกกระทาญี่ปุ่นจึงได้รับความนิยมจากผู้เลี้ยงนกระดับอาชีพของเมืองไทยมานานกว่า 20 ปี กล่าวได้ว่า นกกระทาญี่ปุ่นเป็นสัตว์ปีกเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ จึงควรมีการสนับสนุนและส่งเสริมให้อาชีพการเลี้ยงนกกระทาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ได้ผลผลิตสูง และมี ต้นทุนการผลิตต่ำ ปัญหาที่พบในการเลี้ยงนกกระทาคือ ในปัจจุบันผู้เลี้ยงส่วนใหญ่ขาดหลักวิชาและเทคนิคการเลี้ยงอย่างถูกต้อง ผู้เลี้ยงส่วนใหญ่จะเลี้ยงตามอย่างกันอย่างง่าย ๆ โดยอาจสอบถามวิธีเลี้ยงจากพ่อค้าขายนกหรือพ่อค้าขายอาหารนก ปัญหาประการสำคัญก็คือผู้เลี้ยงส่วนใหญ่ไม่สนใจและขาดความรู้ในด้านการคำนวณต้นทุนในการเลี้ยง ผู้เลี้ยงส่วนใหญ่จึงมุ่งแต่ปริมาณการขายเพียงอย่างเดียว บางครั้งเกิดการแข่งขันเพื่อขยายปริมาณการขายจนมีผลกระทบต่อราคาขาย โดยมีการตัดราคาขายกันเอง เนื่องจากไข่นกกระทาเป็นสินค้าเกษตรกรรมสดและเสียง่าย ประกอบกับยังไม่มี การแปรรูปต่อเนื้อเป็นสินค้าอุตสาหกรรม ทำให้ผู้เลี้ยงขายไข่นกได้ในราคาต่ำเนื่องจากปริมาณไข่นกในตลาดมาก ยังผลให้ฟาร์มนกกระทาขนาดใหญ่บางแห่งซึ่งได้พัฒนาตนเองจนอยู่ในระดับอาชีพที่เลี้ยงตนเองได้ตีความมั่นคงในการ ประกอบอาชีพนี้ ต้องลดขนาดการผลิตหรือเลิกกิจการไประยะหนึ่ง ทำให้ในวงการธุรกิจประเภท นี้คงมีแต่ผู้เลี้ยงรายใหม่ซึ่งยังขาดประสบการณ์ด้านเทคนิควิธีการเลี้ยง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยง นกกระทาขนาดที่เหมาะสมกับภาวะตลาดเข้ามาเริ่มประกอบกิจการประเภทนี้

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นทำให้การประกอบกิจการเลี้ยงนกกกระทาไม่มีความมั่นคงและพัฒนาไปไม่ดีเท่าที่ควรทั้งๆที่ผลผลิตของกิจการคือไข่และเนื้อนกกกระทาเป็นสินค้าเศรษฐกิจสำคัญอย่างหนึ่งของประเทศไทย จึงน่าจะได้มีการศึกษาถึงวิธีการที่จะส่งเสริมสนับสนุนกิจการประเภทนี้ให้พัฒนามากขึ้นกว่าเดิม เพื่อจะได้ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศได้พัฒนาขึ้นด้วย การส่งเสริมด้านราคาขายอาจจะเป็นวิธีการเร่งด่วนที่ควรศึกษาเพื่อแก้ไขสภาพปัญหาปัจจุบันของธุรกิจประเภทนี้ แต่เมื่อกกล่าวถึงด้านการตั้งราคาขายก็จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ประกอบการควรจะได้ทราบถึงราคาต้นทุนอย่างแท้จริงก่อน ด้วยเหตุนี้จึงควรมีการศึกษาค้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงนกกกระทาญี่ปุ่นในระดับจำนวนเลี้ยงต่างๆ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาค้นทุนในการเลี้ยงและผลตอบแทนจากการลงทุนเลี้ยงนกกกระทาญี่ปุ่น โดยเฉพาะพันธุ์นกไขในฟาร์ม
2. เพื่อศึกษาหาขนาดฟาร์มที่เหมาะสมที่ให้อัตราผลตอบแทนสูงสุด
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคต่างๆในการทำฟาร์มนกกกระทาญี่ปุ่น

ความหมายที่ใช้ในการศึกษา

เพื่อให้เป็นที่เข้าใจตรงกัน คำที่ใช้ในการศึกษามีความหมายดังต่อไปนี้

1. ต้นทุน หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกษตรกรจ่ายไปในการซื้อพ่อแม่พันธุ์แม่พันธุ์นกมาผสมพันธุ์กัน จนได้ไข่เชื้อ ค่าเงินการฟักไข่ กกกลูกนก เลี้ยงนกเพศเมียจนกระทั่งออกไข่ได้ อันเป็นผลผลิตของฟาร์มคือไข่นกกกระทา รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน เช่น การใช้แรงงานภายในครอบครัวของเกษตรกร ซึ่งไม่มีการจ้างแรงงานด้วยเงิน แต่จะนำมาประเมินเป็นค่าใช้จ่ายรวมเป็นต้นทุนทั้งหมดด้วย ทั้งยังรวมถึงเงินลงทุนในอุปกรณ์และต้นทุนของเงินทุนที่นำมาลงทุนเลี้ยงนกกกระทาอันเป็นค่าเสียโอกาสที่จะนำเงินจำนวนดังกล่าวไปลงทุนในการทำกิจการอื่นหรือนำเงินดังกล่าวฝากไว้กับธนาคาร

2. ผลตอบแทนในการลงทุน หมายถึง ผลได้จากการลงทุนเลี้ยงนกกกระทา คือ ไข่นกกกระทาซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์หลักของกิจการ นอกจากไข่นกกกระทาแล้วกิจการยังมีผลพลอยได้อีก

4 ชนิด คือ นกรุ่นเพศผู้ นกแก่ซึ่งปลดกระวางแล้ว ลูกนกจากตู้ฟัก และมูลนกในฟาร์ม เหล่านี้ จำหน่ายได้ทั้งสิ้นโดยไม่มีการแปรรูปเป็นอย่างอื่น

3. อัตราผลผลิต คือ อัตราการให้ไข่ของแม่นกซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อต้นทุนการผลิต หรือประสิทธิภาพของกิจการ

4. นกกระทาญี่ปุ่น หมายถึง นกกระทาพันธุ์ญี่ปุ่น ซึ่งเป็นนกกระทาพันธุ์เดียวที่ เลี้ยงเพื่อการค้า ในการศึกษาครั้งนี้จะเรียกว่า นกกระทา หรือ นก ซึ่งหมายถึง นกกระทาญี่ปุ่น นั้นเอง

5. ลูกนก หมายถึง นกกระทาแรกเกิดที่นำออกจากตู้ฟักจนกระทั่งอายุ 2 สัปดาห์

6. นกรุ่น หมายถึง นกกระทาที่อายุระหว่าง 21-25 วัน หรือประมาณ 3 สัปดาห์ ซึ่งเป็นช่วงที่นกเริ่มเติบโตสุวัยหนุ่มสาว

7. นกเนื้อ หมายถึง นกกระทาที่ขายไป เพื่อใช้เนื้อนกเป็นอาหาร

8. นกปลดกระวาง หมายถึง นกไข่และนกพันธุ์ ที่ผู้เลี้ยงจับขาย เมื่อนกแก่อายุ 8-12 เดือนนกจะมีอัตราการให้ไข่น้อยลงและมีอัตราการตายสูงขึ้น ฟาร์มทั่วไปจึงนิยมเลี้ยงนก ในกรงนกไข่ไว้เป็นเวลา 8 เดือน ส่วนนกในกรงนกพันธุ์เลี้ยงไว้เป็นเวลา 6 เดือน จึงปลด กระวางจับจำหน่ายเป็นนกเนื้อ

ขอบเขตของการศึกษา

1. การวิจัยนี้มุ่งที่จะศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนจากการเลี้ยงนกกระทาของฟาร์มที่มีขนาดแตกต่างกันภายในประเทศไทยในปี 2529 เฉพาะเขตที่ทำการสำรวจเท่านั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุน ต้นทุน ปริมาณจำหน่าย รายได้ กำไร และ อัตราผลตอบแทนในการลงทุน ตลอดจนวิธีการขายและช่องทางการจำหน่ายไข่ นก ตัวนก และ มูลนก รวมทั้งแนวโน้มการลงทุน

2. ขอบเขตพื้นที่ที่ทำการสำรวจและวิจัย อยู่ในจังหวัดกรุงเทพ นครปฐม และอ่างทอง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการเลี้ยงกันมากในบริเวณภาคกลางของประเทศไทย อันเป็นแหล่งที่มีการเลี้ยงมากกว่า 80% ของประเทศ

3. ระยะเวลาที่ทำการสำรวจและวิจัย โดยการสอบถาม สํารวจและรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือนกันยายน ปี 2528 ถึงเดือนธันวาคม ปี 2529

4. ในการศึกษาครั้งนี้ฟาร์มเลี้ยงนกกกระทาจัดแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ โดยยึดเอาจำนวนนกที่เลี้ยงทั้งหมดในฟาร์มเป็นเกณฑ์ในการแบ่งเพื่อการศึกษาเปรียบเทียบ โดยให้

ฟาร์มที่เลี้ยงนกตั้งแต่ 1,000-5,000 ตัว	จัดเป็นฟาร์มขนาดเล็ก
ฟาร์มที่เลี้ยงนกตั้งแต่ 5,001-10,000 ตัว	จัดเป็นฟาร์มขนาดกลาง
ฟาร์มที่เลี้ยงนกตั้งแต่ 10,000 ตัวขึ้นไป	จัดเป็นฟาร์มขนาดใหญ่

วิธีดำเนินการศึกษา

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการออกสังเกตการณ์สภาพทั่วไปของผู้เลี้ยงนกกกระทา สัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่แสดงไว้ในภาคผนวก คำถามที่ใช้ในแบบสัมภาษณ์เป็นคำถามเกี่ยวกับการเลี้ยงดู การดำเนินการต่างๆในฟาร์ม ราคาและปริมาณผลผลิตที่จำหน่ายได้ ต้นทุนการเลี้ยงนกเพื่อเก็บไขนกขาย และสอบถามจากเจ้าหน้าที่และนักวิชาการผู้ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรในการเลี้ยงนกกกระทา

2. รวบรวมและศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยค้นคว้าและศึกษาจากเอกสารหนังสืออ้างอิง และรายงานที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงนกกกระทา รวมถึงการอ้างอิงตัวเลขและสถิติต่างๆจากหน่วยงานและส่วนราชการต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาควิชาสัตวบาล คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นต้น

3. การเลือกตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตัวอย่างที่เลือกเป็นเจ้าของฟาร์มที่ทำฟาร์มเลี้ยงนกแบบครบวงจร กล่าวคือดำเนินการตั้งแต่

ผสมพืชรู้นก ฟักไข่ กกธูนก และเลี้ยงจนนกออกไข่ เก็บไข่ขายได้ หรือเรียกว่าเพาะพืชรู้นกไข่
เองในฟาร์มนั่นเอง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็น

1. แนวทางให้ผู้เลี้ยงนกกระทาตัดสินใจลงทุนเลี้ยงนกกระทาตามขนาดของฟาร์ม และตามขีดความสามารถด้านกำลังทุนที่มีอยู่ และด้านการจัดจำหน่าย
2. แนวทางในการกำหนดราคาขาย เพื่อให้ได้ราคาขายที่ใกล้เคียงกันได้มาตรฐาน
3. แหล่งอ้างอิงและเผยแพร่ความรู้ในการเลี้ยงนกกระทาที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ อันจะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย